

การวิเคราะห์หุ้ระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา

นริศ สวัสดิ์

คุณูปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาคุ้บัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคุ้

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุณนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณนิพนธ์ของ นริศ สวัสดิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษาคุณภูมิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียวอิสเรศ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบคุณนิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ เขาวน มณีวงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียวอิสเรศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับคุณนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษาคุณภูมิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 3 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

คุณูปนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องมาจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียววิศรศ ประธานกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งจากการทำคุณูปนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เชาวน มณีวงษ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบปากเปล่า รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียววิศรศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม และรองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี กรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขคุณูปนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ดังปรากฏชื่อในคุณูปนิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งสามฉบับ พร้อมทั้งขอขอบคุณท่านผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ช่วยตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับมายังผู้วิจัย ผู้ที่ให้กำลังใจ สนับสนุน และช่วยเหลืออย่างดียิ่งตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยทำคุณูปนิพนธ์จนสำเร็จ คือ คุณแม่เนาวลจันทร์ สวัสดิ์ พี่ๆ น้องๆ และเพื่อน ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง

นริศ สวัสดิ์

44810016: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน/ การวิเคราะห์หุ้พระดับ

นริศ สวัสดิ์: การวิเคราะห์หุ้พระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

มัธยมศึกษา (MULTI-LEVEL ANALYSIS OF VARIABLES INFLUENCING

EFFECTIVENESS OF SECONDARY SCHOOLS) คณะกรรมการควบคุมคุณนั้พนธ์: สุเมธ

เดียวอิศเรศ, Ph.D., สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ก.ด. 152 หน้า.

ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน และศึกษาตัวแปรระดับครูและตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 ปีการศึกษา 2548 ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 โรงเรียน จำนวน 175 โรงเรียน แล้วคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 9 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 175 คน และครู 1,400 คน รวม 1,575 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าจำนวน 3 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป HLM for windows ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70
2. ในตัวแปรระดับครู พบว่า เจตคติต่อโรงเรียน และภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05
3. ในตัวแปรระดับโรงเรียน พบว่า บรรยากาศในการทำงานมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรระดับครูที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ประสิทธิภาพของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสิทธิภาพในการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบรรยากาศในการทำงานมีอิทธิพลทางลบต่อค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์การถดถอยของวุฒิการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

44810016: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ed.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: VARIABLES INFLUENCING SCHOOL EFFECTIVENESS/ MULTI-LEVEL ANALYSIS

NARIS SAWASDEE: MULTI-LEVEL ANALYSIS OF VARIABLES INFLUENCING EFFECTIVENESS OF SECONDARY SCHOOLS. ADVISORY COMMITTEE: SUMETH DEOISRES, Ph.D., SITHIPORN NIYOMSRISSAK, Ed.D., PAIRAT WONGNAM, Ph.D. 152 P. 2007.

The objective of this research was to analyse the variation, the relation and the effects of the independent variables at two levels as follows: teacher level and school level that influence the school effectiveness. The data of this research was collected by the school administrators and the teachers in the secondary schools under The Office of Basic Education. The research was conducted in the academic year of 2005. Stratified random sampling was applied in selecting samples from schools which include 175 school administrators and 1,400 teachers. The research utilized multi-level analysis through hierarchical linear models at two levels which include teacher data and school data by using HLM for windows. The findings of the research indicate as follows:

- 1) The average of school effectiveness was 3.70 which was regarded of being at a high level.
- 2) At the teacher level, the variables which were attitude toward schools and academic leadership influenced the school effectiveness with statistically significant level at .001 and .05.
- 3) At the school level, the variable which was the school climate influencing the school effectiveness with statistically significant level at .05.
- 4) At the school level, the variable influencing the average of school effectiveness was the administrators' experience which influenced the average of regression coefficient of teaching experience at the statistically significant level of .05 and school climate had negatively effectiveness on the average of regression coefficient of teaching experience at the statistically significant level of .001.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	11
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
ประสิทธิผลของโรงเรียน.....	17
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	28
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูลทุรระดับ.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
ตัวแปรที่ศึกษา.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	71
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุปและอภิปรายผล.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	97
การอภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	110
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	122
ภาคผนวก ก.....	123
ภาคผนวก ข.....	131
ภาคผนวก ค.....	142
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	152

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน.....	41
2	จำนวนเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ผู้บริหาร และครูในกลุ่มตัวอย่าง.....	62
3	ร้อยละของจำนวนครูในกลุ่มตัวอย่างแยกตามวุฒิการศึกษา.....	74
4	ร้อยละของจำนวนโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างแยกตามขนาดของ โรงเรียน.....	74
5	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของตัวแปรต้นระดับครู ตัวแปรต้นระดับ โรงเรียน และตัวแปรตาม.....	75
6	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นระดับครู ตัวแปรต้นระดับ โรงเรียน และตัวแปรตาม...	76
7	ผลการวิเคราะห์โมเดลว่าง.....	79
8	ผลการวิเคราะห์ตัวแปรต้นระดับครูที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	80
9	ผลการวิเคราะห์ตัวแปรต้นระดับ โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลของ โรงเรียน.....	83
10	ผลการวิเคราะห์ตัวแปรต้นระดับ โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ของประสบการณ์ในการสอนที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	85
11	ผลการวิเคราะห์ตัวแปรต้นระดับ โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ของเจตคติต่อวิชาชีพครูที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	87
12	ผลการวิเคราะห์ตัวแปรต้นระดับ โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ของเจตคติต่อ โรงเรียนที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	89
13	ผลการวิเคราะห์ตัวแปรต้นระดับ โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ของภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	91
14	รายชื่อ โรงเรียน ผู้บริหาร และครูในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา.....	126

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยหลายระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	8
2 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์หุ้ระดับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	9
3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
4 โมเดลหุ้ระดับตัวแปรต้นระดับครูที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	82
5 โมเดลหุ้ระดับตัวแปรต้นระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	84
6 โมเดลหุ้ระดับตัวแปรต้นระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	86
7 โมเดลหุ้ระดับตัวแปรต้นระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ในการสอนที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	88
8 โมเดลหุ้ระดับตัวแปรต้นระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	90
9 โมเดลหุ้ระดับตัวแปรต้นระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อโรงเรียนที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	92
10 โมเดลหุ้ระดับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	93